



Co-funded by
the European Union

ProVol Digital
Professional volunteer management
and training through digitalisation



Příručka „Možnosti a omezení při přizpůsobování offline aktivit digitální sféře“

Praktické tipy k procesu přeměny



Obsah

1. Představení	4
2. Vybrané oblasti	5
3. Online setkání	6
3.1. Možnosti online setkání	6
3.2. Výzvy online setkání	6
3.3. Efektivní online setkání – Jak to funguje	7
4. Diseminace informací	8
4.1. Možnosti diseminace informací	8
Výhody:	8
4.2. Výzvy diseminace informací	8
Nevýhody:	8
4.3. Efektivní diseminace informací – jak to funguje	9
5. Případové studie	10
Podpora čtení.....	10
Háčkovací kroužek důchodců.....	10
Setkání Sugar Babes	10
Dobrovolnický piknik.....	10

1. Představení

Digitalizace, kterou podnítila pandemie COVID-19, se stala megatrendem a pronikla do všech oblastí života, dobrovolnictví nebylo výjimkou.

Na jedné straně se tento vývoj ubírá dvěma směry: jedním je zjednodušení/digitalizace managementu dobrovolníků a druhým je diverzifikace dobrovolnických příležitostí. Na druhou stranu využívání digitálních nástrojů a metod také ukázalo, že ne všechno může a mělo by být digitalizováno.

Tento dokument pracuje s limity a výzvami digitální práce a také popisuje příklady nejlepší praxe – tam, kde digitalizace funguje velmi dobře a otevírá nové perspektivy dobrovolnictví.

2. Vybrané oblasti

Digitalizace v dobrovolnictví nabízí mnoho příležitostí a možností. Setkání a aktivity lze do jisté míry pořádat bez ohledu na místo a čas. Online aktivity lze provádět i z domova, pokud je k dispozici potřebné vybavení.

Analyzovali jsme využití digitalizace v dobrovolnictví z hlediska příležitostí a omezení.

Zaměřili jsme se na oblasti, které byly ovlivněny jak pozitivně, tak negativně, a také na ty, s nimiž je třeba zacházet obzvláště opatrně.

Zúčastnění partneři přispěli svými zkušenostmi a zkoumali sekundární literaturu.

Byly identifikovány následující oblasti, které byly ovlivněny jak negativně, tak pozitivně:

- Online setkání
- Diseminace informací

3. Online setkání

O ničem se nediskutuje tak rozporuplně jako o nadbytečném počtu online schůzek. Přestože nabízejí neuvěřitelné příležitosti, je třeba upozornit i na obtíže a problémy online setkání.

3.1. Možnosti online setkání

Digitalizace v dobrovolnictví nabízí mnoho možností a příležitostí.

Schůzky a aktivity se mohou konat bez ohledu na místo a v některých případech i na čas.

Online aktivity lze provádět i z domova, pokud je k dispozici potřebné vybavení.

Časová nezávislost je možná, když můžete pracovat asynchronně - tj. v různých časových pásmech, a online přítomnost je také jednoduchá a nekomplikovaná.

Velkým potenciálem online schůzek je rychlá koordinace bez většího úsilí. Člověk nemusí opouštět kancelář a šetří čas. Snížená mobilita také šetří zdroje a chrání klima.

Existence nástrojů pro spolupráci, které umožňují pracovat současně na stejném dokumentu a sdílet dokumenty, nabízí také možnosti lepší účasti a společné tvorby.

3.2. Výzvy online setkání

Nejčastější chybou je, že se snažíte obnovit offline relace online úplně stejným způsobem, aniž byste vzali v úvahu, že platí jiná pravidla. Online relace mohou být namáhavější než offline relace, a to z několika důvodů:

- Nedostatek fyzické aktivity (žádné dojíždění, nebo chůze během přestávek atd.)
- Na přestávky se zapomíná.
- Neustálé prohlížení vlastního videa (offline by nikdo netrávil hodiny prohlížením zrcadla, ale online jsme neustále vystaveni vlastnímu obrazu).
- Video předpokládá větší intimitu (v reálném životě bychom na někoho nikdy nezárali několik minut, ale online se to může stát, protože si promítáme obrazovku videa druhé osoby na naši obrazovku a druhá osoba si toho nemusí ani všimnout; na druhou stranu selháváme, když se snažíme navázat oční kontakt).
- Náš mozek je snadněji přetížen, protože se soustředíme nejen na řečníka, ale i na všechny účastníky a prezentaci (a někdy i na své e-maily apod.) najednou.
- Nedostatek neverbální komunikace: i ve videích se účastníci obvykle dívají na svůj obraz nebo na obrazovku a nikdy se nedívají přímo do kamery; i moderátoři nebo řečníci sedí, místo aby stáli, což vede k nedostatku neverbální komunikace.
- Účast je ztížena, probíhají spíše dialogy než diskuse, což je dáno typem media.
- Možnosti účasti lze využít jako nástroj moci - hlas, hlasování, sdílení informací (také sdílení dokumentů) - všechny tyto možnosti nejsou všeobecně dostupné.
- Online schůzky potřebují jiné nástroje než offline schůzky (jako jsou fyzická cvičení, hlasování, diskuse atd.).
- Kromě použitých metod musí mít facilitátor také potřebné technické dovednosti a nástroje/nástroje, aby bylo možné schůzku zorganizovat efektivně a účinně.
- Hlavním omezením je, že nedochází k přirozené socializaci, která obvykle probíhá během přestávek na oběd nebo kávu. Bez těchto mimotematických interakcí je dynamika skupiny odlišná a jednotlivci se mohou zdráhat promluvit, protože mají potíže s orientací ve virtuální místnosti.

3.3. Efektivní online setkání – Jak to funguje

Pokud vezmeme v úvahu všechny výše uvedené faktory, je snadné pochopit, že nemůžeme jednoduše napodobovat offline aktivity, ale možná budeme muset přemýšlet jinak a vytvořit nové a zajímavé online aktivity.

Při online schůzkách je třeba dodržovat následující pravidla:

- Moderátor musí vést schůzku s jistotou a s minimem chyb. Moderátoři musí mít potřebné know-how pro používání nástrojů pro online schůzky.
- Účastníkům s malými zkušenostmi je třeba pomoci – s předstihem, např. vstupem do systému 15 minut předem.
- Facilitační plán, který se svou strukturou téměř neliší od offline schůzky, pomáhá strukturovat schůzku.
- Cyklus moderování je vždy stejný - úvod a nástup, návrh obsahu, závěr a ukončení.
- Představení využití nástrojů pro komunikaci: Mohou to být:
 - vypněte si mikrofon, pokud nemluvíte
 - přihlašte se (zvedněte ruku), pokud chcete něco říct
 - reagujte pomocí emotikonů, když se mluví na něco zeptá.
- Pracujte s videokamerou alespoň na začátku, aby se lidé viděli osobně, a v ideálním případě - pokud je dobrý přenos - během celé schůzky.
- Stejně jako na offline schůzce, i na online schůzce je třeba používat různé metody, například prolomení ledů, fyzické cvičení, hlasování, práci v malých skupinách, prezentaci výsledků atd. Vezměte prosím v úvahu: Existuje mnoho užitečných nástrojů (nástěnky, kvízy atd.), které slouží k vizualizaci procesu nebo výsledků. Mottem by mělo být: Méně je více. Protože lidé obvykle pracují pouze s jednou obrazovkou, je obtížné sledovat, pokud se používá příliš mnoho různých nástrojů. V ideálním případě by všechny používané nástroje měly být integrovány do videokonferenčního nástroje (např. prostřednictvím společné obrazovky) a neměly by být sdíleny prostřednictvím odkazů, protože se vždy najde někdo, kdo to nemůže sledovat a je zahlcen.
- Online schůzky je třeba dobře připravit - zejména pokud se používají různé nástroje.
- Online se nemůžeme soustředit stejnou dobu jako offline. Náš mozek neustále přijímá další vstupy. Schůzky je proto třeba plánovat kratší (ideální je 45 minut jako školní hodina). Nezapomínejte na přestávky.
- Nezapomeňte čas pro výměny a na rozhovory na začátku.
- Moderátor by měl být první, kdo je online a naopak poslední, kdo je offline.

4. Diseminace informací

Velká část již probíhá digitálně. Za účelem koordinace procesů a umožnění spolupráce se spojují všechny činnosti a nabídky, které podporují šíření informací a předávání znalostí. Digitální přenos znalostí má mnoho výhod, ale také nevýhod. Výhody převažují nad nevýhodami, pokud se nezanedbávají osobní komunikační dovednosti.

4.1. Možnosti diseminace informací

Digitalizace přináší také výhody - určitý typ práce stačí udělat jen jednou (např. vytvoření skupiny) a jedním kliknutím se informace dostane ke všem - lze ji naplánovat s dostatečným předstihem - při dobrém plánování komunikace je digitalizace přenosu znalostí velkým přínosem.

Výhody:

- digitální přenos informací snižuje potřebu osobní koordinace
- zabraňuje dezinformacím
- informace mohou být předány všem ve stejnou dobu
- šetří cenný čas

4.2. Výzvy diseminace informací

V případě přímé komunikace vypovídá mimika obličeje o tom, zda lidé čtou a rozumí poskytnutým materiálům. V případě digitálního přenosu tato zpětná vazba nebo potvrzení chybí.

Nevýhody:

- Informační přetížení - technostres vzniká v každodenních situacích, kdy uživatele zahlcují nová technická zařízení nebo systémy.
- Přímá osobní komunikace trpí digitalizací a také vede k častým nedorozuměním.
- Při vedení seminářů a školení chybí sociální kontakt a stávající koncepty se musí zcela změnit.
- Šíření výsledků dosažených online neusnadňuje testování některých výrobků tak snadno.
- Online účast různých lidí, kteří mají zájem na výsledcích, jichž dosáhnete, neusnadní vytvoření trvalých mezilidských vazeb.

4.3. Efektivní diseminace informací – jak to funguje

Nejdůležitější je vyjasnění úkolů a cílů pro každého člena týmu, stejně jako zajištění přístupu k různým informačním kanálům a všeobecné zapojení týmu do procesu změny.

Dobrý digitální přenos informací je možný prostřednictvím:

- informací na domovské stránce
- používání nástrojů pro zasílání zpráv: zaměstnanci si mohou vyměňovat informace bez prodlení
- pravidelná e-mailová komunikace (newslettery...)
- použití videokonferenčního softwaru, který umožňuje malou šířku internetového pásma, aby nikdo nebyl vyloučen
- intranetové nebo cloudové řešení se snadným přístupem k informacím, jako jsou školicí materiály, dokumenty atd.
- sociální média: uzavřené skupiny na sociálních sítích, jako je Facebook a LinkedIn, se osvědčily i v odborné praxi

5. Případové studie

V následujícím textu jsme shromáždili příklady dobré praxe o vzniku nových služeb v důsledku procesu transformace z offline do online režimu.

Podpora čtení

V lockdownu byla využita televizní místnost v domově pro dlouhodobě nemocné, aby mentor čtení mohl pokračovat v nabídce čtenářského programu z domova prostřednictvím videokonferenčního nástroje. Dříve bylo na programu celé odpoledne každý měsíc - digitálně se čtení koná jednou týdně a pouze hodinu a půl. Obyvatelé jej přijímají velmi dobře.

Háčkovací kroužek důchodců

V komunitních centrech Villacher, organizovaných sdruženími důchodců, se konají tematická setkání (kroužek bowlingu, diskusní kroužek, kroužek ručních prací). Kroužek háčkování se v uzavřeném prostoru spojil do skupiny WhatsApp a dámy nyní háčkují každá doma a jsou ve spojení prostřednictvím videonástroje. Zpočátku byla skupina moderována, ale nyní si ji dámy organizují samy. Vždy se ale také rády sejdou tvář v tvář.

Setkání Sugar Babes

Sugar Babes je setkávání pro děti s diabetem 1. typu, jejich příbuzné, učitele a širší veřejnost. Na těchto setkáních vždy probíhají odborné příspěvky a také výměna zkušeností a navazování kontaktů. Setkání Sugar Babes plánované na březen 2020 bylo přesunuto do digitálního světa. Vzhledem k příslušným rozptýlením v rodinách nebylo možné dodržet program - chyběla péče o děti (ve srovnání s osobními setkáními). Všichni se shodli na tom, že dotazy budou zasílány přímo organizátorům a následně budou získány příslušné odpovědi od odborných odpovědných osob/úřadů a digitální setkání budou nabízena pouze pro pacienty v různých věkových skupinách (8+).

Dobrovolnický piknik

Účastníci 1. korutanského dobrovolnického pikniku diskutovali o tom, zda by se na podzim 2020 neměl uspořádat digitální dobrovolnický piknik. V zásadě byli všichni pro, ale když došlo na realizaci, kdy měla jednotlivá sdružení zajistit prezentační videa, tento pokus ztroskotal. Bylo dohodnuto, že v roce 2023 bude nabídnuto hybridní řešení. Důvod: spolky zřejmě potřebují vedení a podporu při tvorbě obsahu a implementaci (což digitálně nikdo nechtěl přijmout).

Podpora Evropské komise pro vydání této publikace nepředstavuje schválení jejího obsahu, který odráží pouze názory autorů, a Komise nenese odpovědnost za jakékoli použití informací v ní obsažených.